
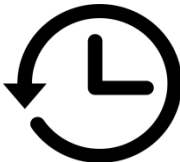

VMI TOLERANCIJOS KORUPCIJAI INDEKSO 2018 M. TYRIMO REZULTATAI BEI 2016 – 2018 M. REZULTATŲ LYGINAMOJI ANALIZĖ

2018 m. III ketvirtį Valstybinėje mokesčių inspekcijoje prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir apskričių valstybinėse mokesčių inspekcijose (toliau kartu – VMI) trečią kartą atliktas VMI tolerancijos korupcijai tyrimas.

<p style="text-align: center;"><u><i>Tyrimo tikslas</i></u></p> 	<p>Nustatyti VMI tolerancijos korupcijai indeksą, t. y. koks yra VMI valstybės tarnautojų / darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis (toliau kartu – VMI darbuotojai), bendras požiūris į korupciją, kiek plačiai paplitęs šis reiškinys ir koks VMI darbuotojų santykis su korupcinio pobūdžio apraiškomis.</p> <p>Taip pat, lyginant trejų metų atlikto tyrimo rezultatus, tyrimo pagalba matuojamas VMI vykdomų korupcijos prevencijos priemonių efektyvumas bei atsparumo korupcijai pokytis.</p>
<p style="text-align: center;"><u><i>Tyrimo trukmė</i></u></p> 	<p>Anketai užpildyti buvo skirta 20 darbo dienų, t. y. nuo 2018-08-20 iki 2018-09-14.</p>
<p style="text-align: center;"><u><i>Tyrimo klausimai</i></u></p> 	<ul style="list-style-type: none"> • 4 klausimai, susiję su informacija apie VMI darbuotojus (kur dirba, darbo trukmė VMI, išsilavinimas bei amžius); • 8 klausimai, susiję su VMI darbuotojų požiūriu į korupciją bei korupcijos prevenciją; • 1 atviras klausimas, skirtas VMI darbuotojams, norintiems pateikti pasiūlymus bei pastabas dėl korupcijos prevencijos VMI. <p>Siekiant analizuoti ir lyginti tyrimo rezultatų pokyčius, 2016 m., 2017 m. bei 2018 m. tyrimų anketos buvo sudarytos iš 13 analogiškų klausimų.</p>
<p style="text-align: center;"><u><i>Tyrimo dalyviai</i></u></p> 	<p>Siekiant kuo tiksliau nustatyti bendrą VMI tolerancijos korupcijai indeksą, anoniminė tyrimo anketa buvo pateikta visiems VMI dirbantiems darbuotojams.</p>

I DALIS. INFORMACIJA APIE APKLAUSOS DALYVIUS IR DALYVAVIMO AKTYVUMĄ

Apklauso dalyvių darbo stažas: visus trejus metus daugiau kaip pusę visų apklausoje dalyvavusių sudarė ilgamečiai VMI darbuotojai, t. y. kurie VMI dirba 10 ir daugiau metų.

Darbo metai	2016 m.	2017 m.	2018 m.
iki 1 metų	128	130	76
1-2 metai	140	135	127
3-4 metai	112	108	115
5-6 metai	59	48	75
7-8 metai	173	51	38
9-10 metų	161	153	73
10-15 metų	447	368	363
16-20 metų	443	326	251
Virš 20 metų	849	776	898

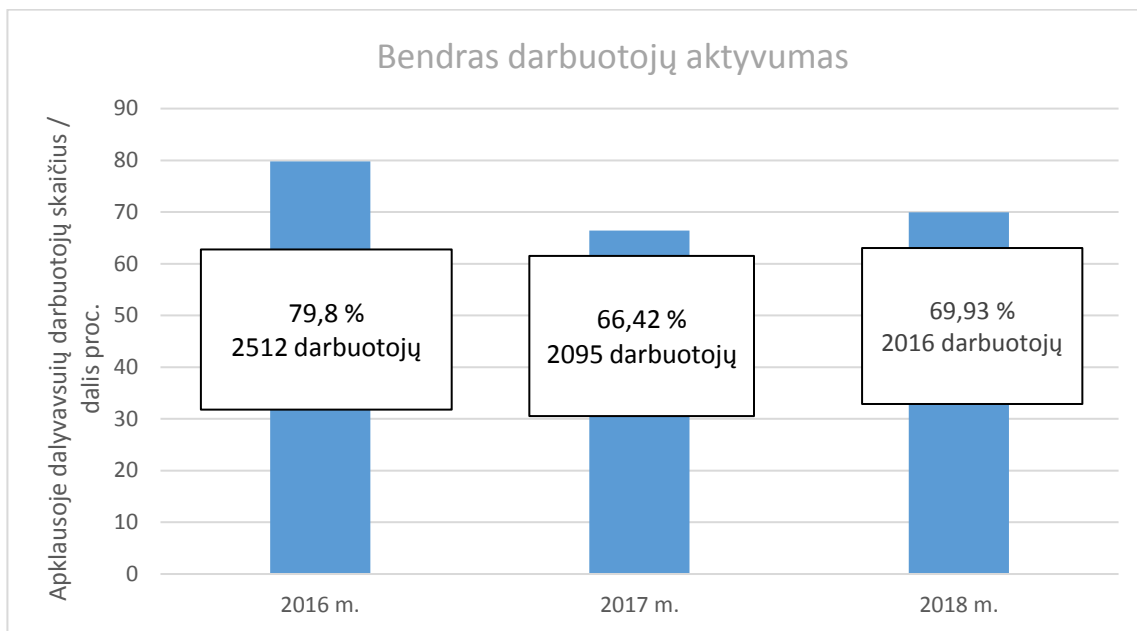
Apklauso dalyvių išsilavinimas: dauguma dalyvavusių turi aukštąjį universitetinį išsilavinimą.

	2016 m.	2017 m.	2018 m.
Aukštasis universitetinis	2135	1783	1735
Aukštasis neuniversitetinis	209	157	149
Aukštesnysis	139	125	117
Vidurinis	29	30	15

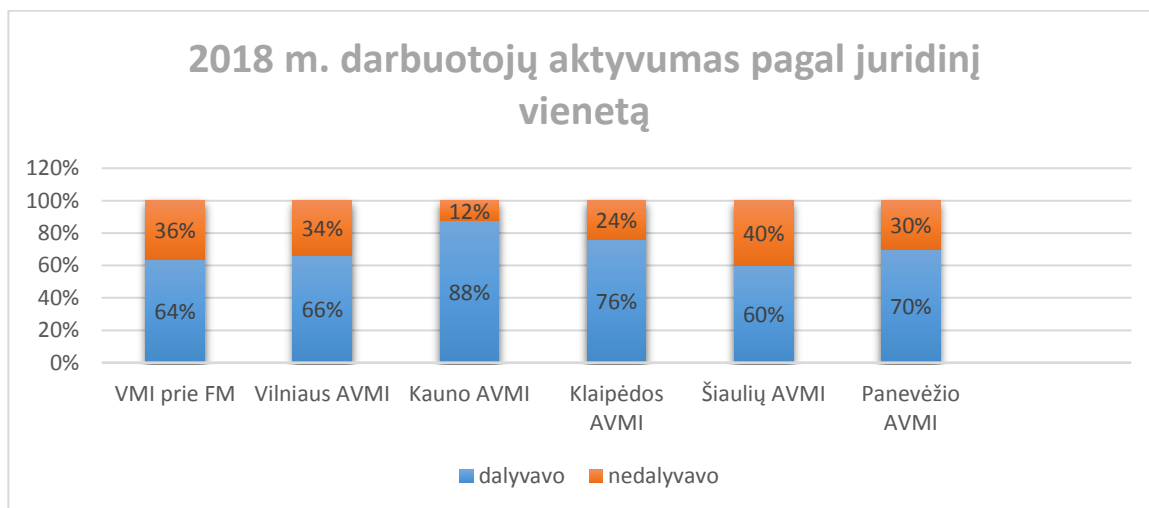
Apklauso dalyvių amžius: didžiausią apklausoje dalyvavusių dalį sudarė 51-60 metų amžiaus VMI darbuotojai.

	2016 m.	2017 m.	2018 m.
Iki 30 metų	226	199	150
31-40m.	456	366	338
41-50m.	637	502	465
51-60m.	925	792	795
> 61 m.	268	236	268

Darbuotojų dalyvavimo apklausoje aktyvumas

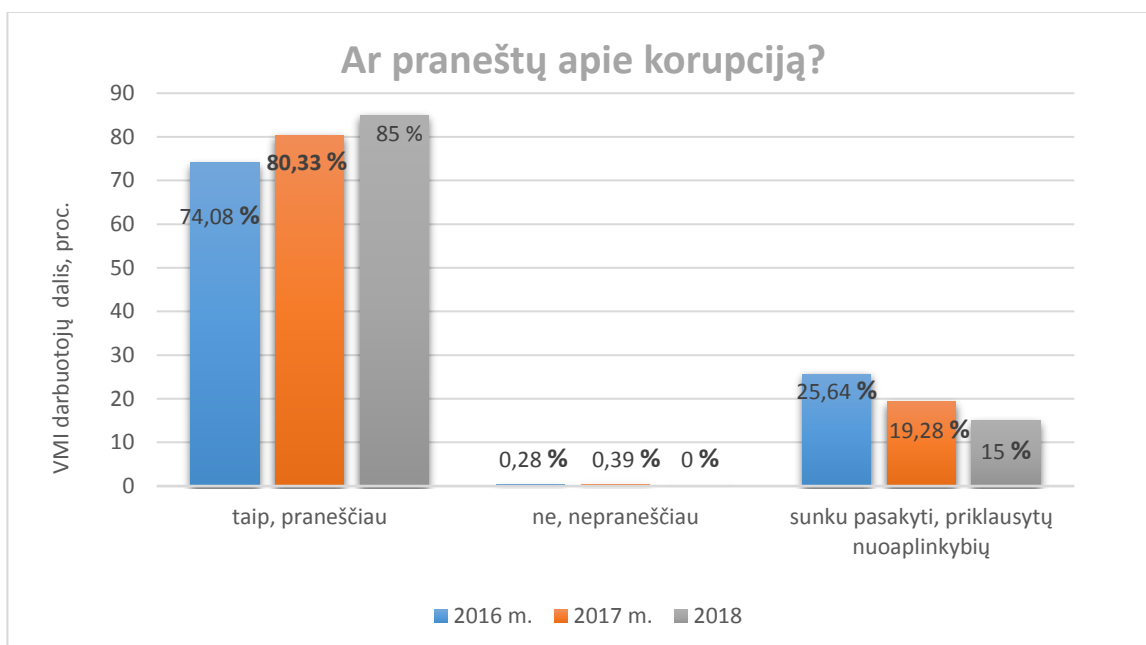
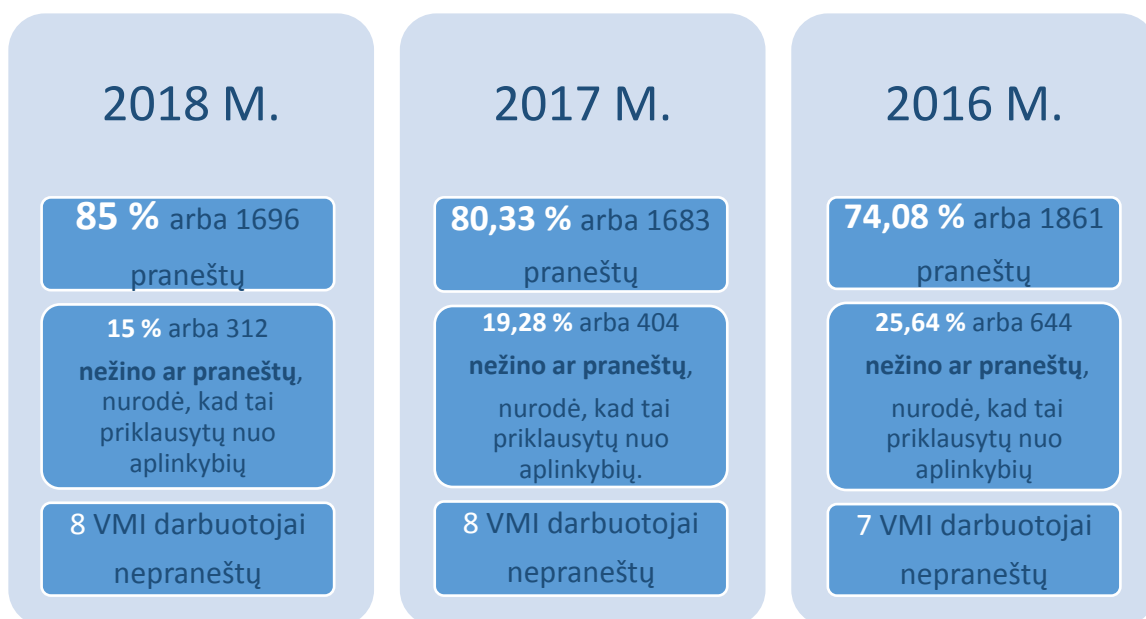
2018 metais tyrime dalyvavo 69,93 %, t. y. 2016 iš 2883 VMI sistemoje dirbančių darbuotojų.
2017 metais tyrime dalyvavo 66,42 %, t. y. 2095 iš 3154 VMI sistemoje dirbančių darbuotojų.
2016 metais tyrime dalyvavo 79,8 %, t. y. 2512 iš 3147 VMI sistemoje dirbančių darbuotojų.

IŠVADA: kasmet tyrime dalyvavo daugiau nei 65 proc. visų VMI sistemos darbuotojų. 2018 m. apklausoje aktyviausiai dalyvavo Kauno AVMI darbuotojai.

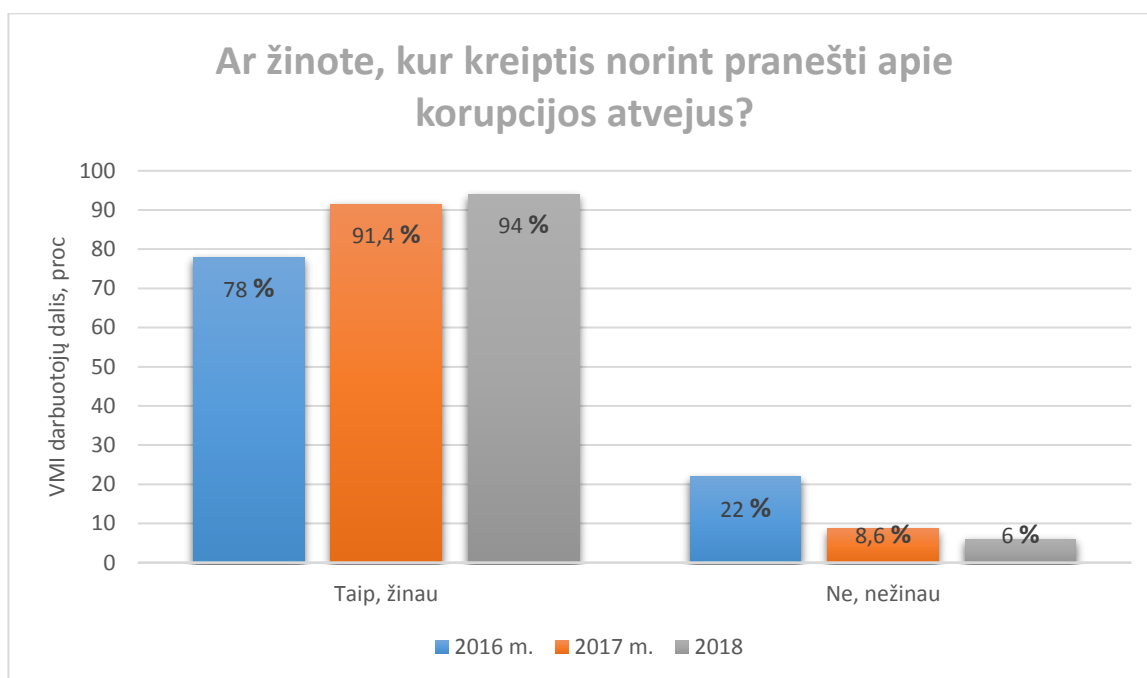
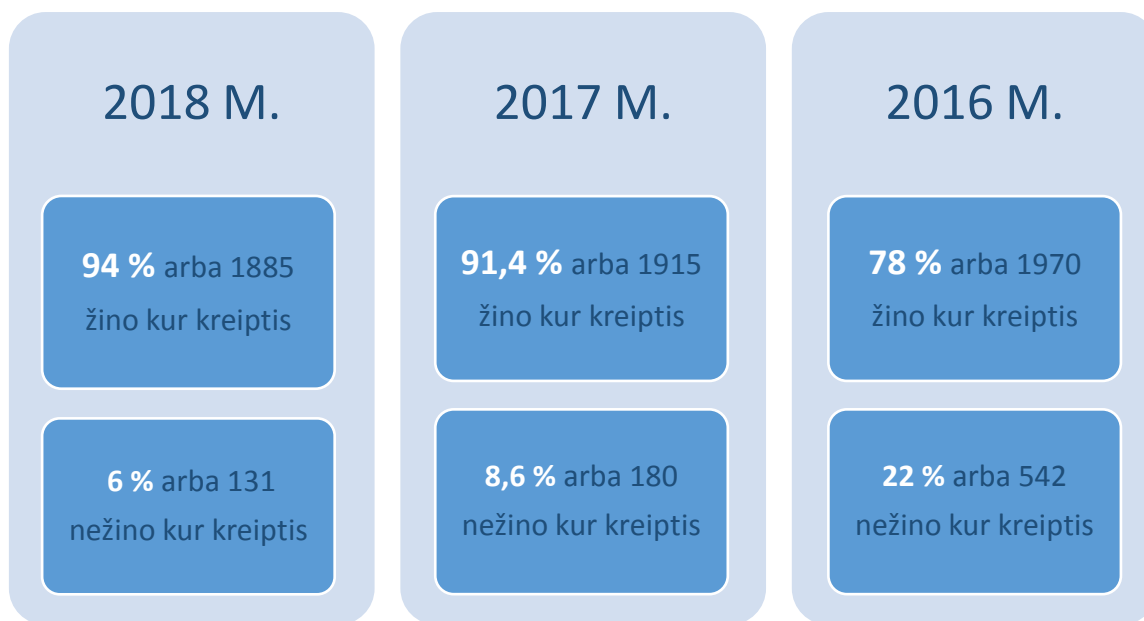
II DALIS. VMI DARBUOTOJŲ POŽIŪRIS Į KORUPCIJĄ BEI KORUPCIJOS PREVENCIJĄ

1. AR VMI DARBUOTOJAI PRANEŠTŲ APIE JIEMS ŽINOMĄ KORUPCIJOS ATVEJĮ?

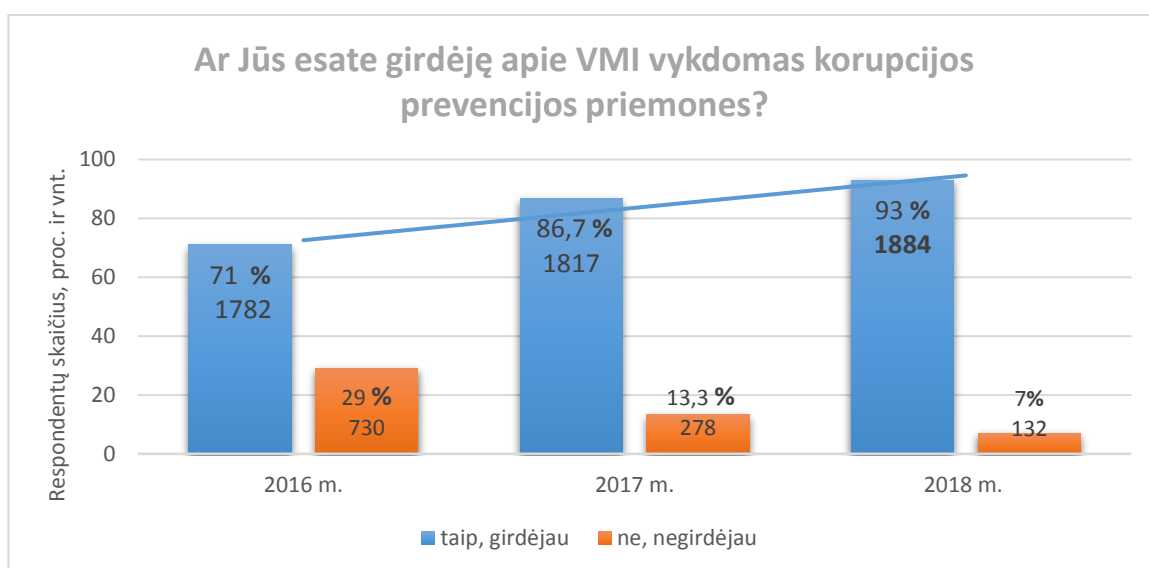
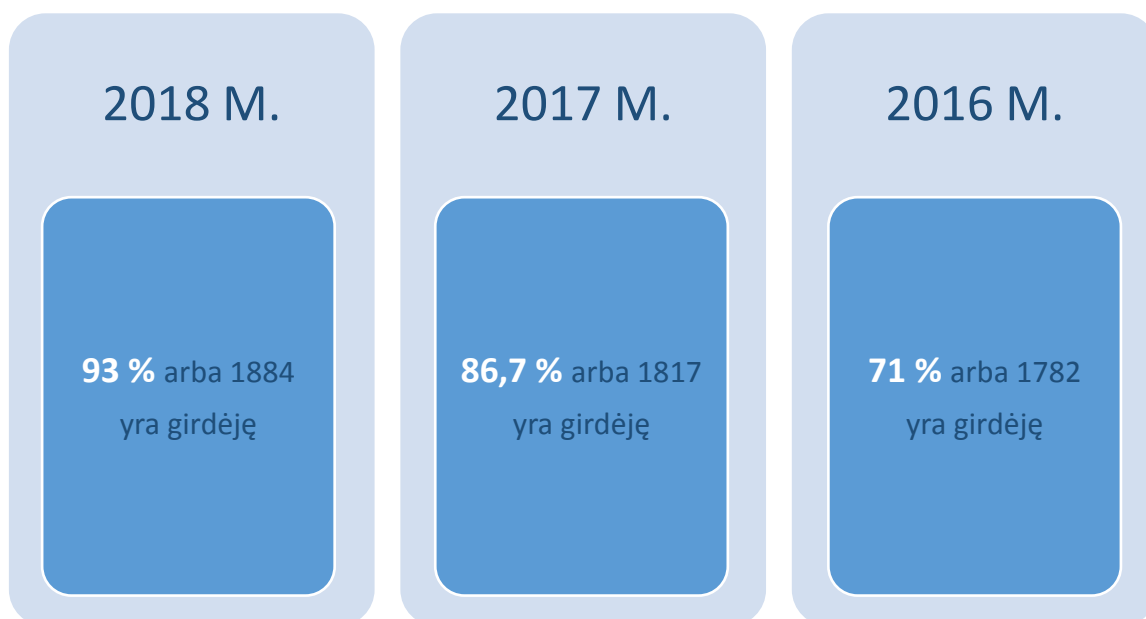
IŠVADA: per trejus metus VMI darbuotojų, nurodžiusių, kad praneštų apie jiems žinomą korupcijos atvejį, dalis padidėjo 11 proc.

2. AR VMI DARBUOTOJAI ŽINO, KUR KREIPTIS, NORINT PRANEŠTI APIE KORUPCIJOS ATVEJUS?

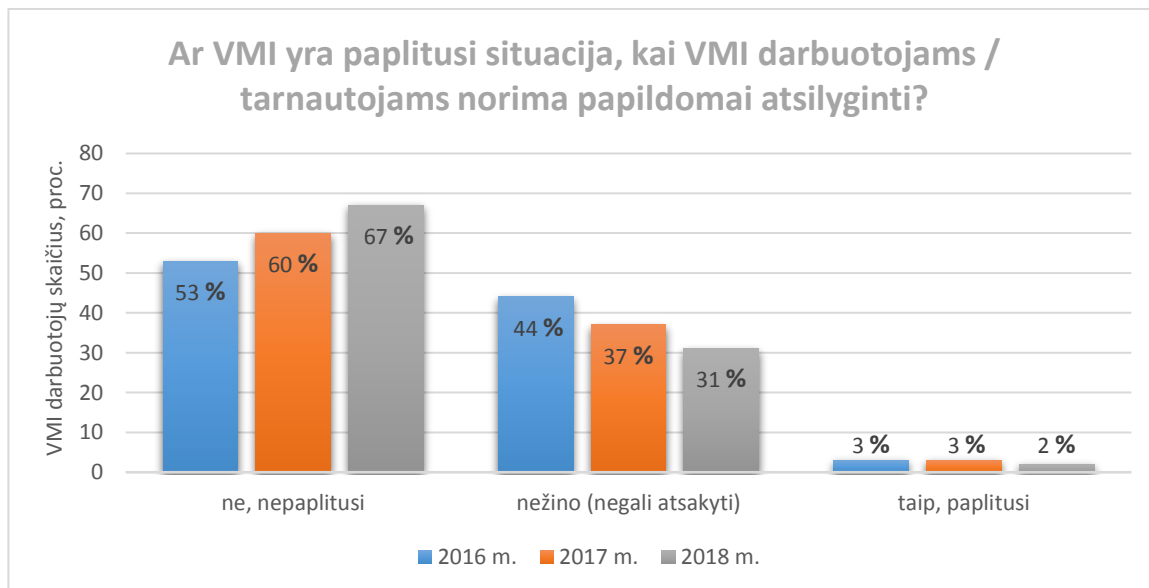
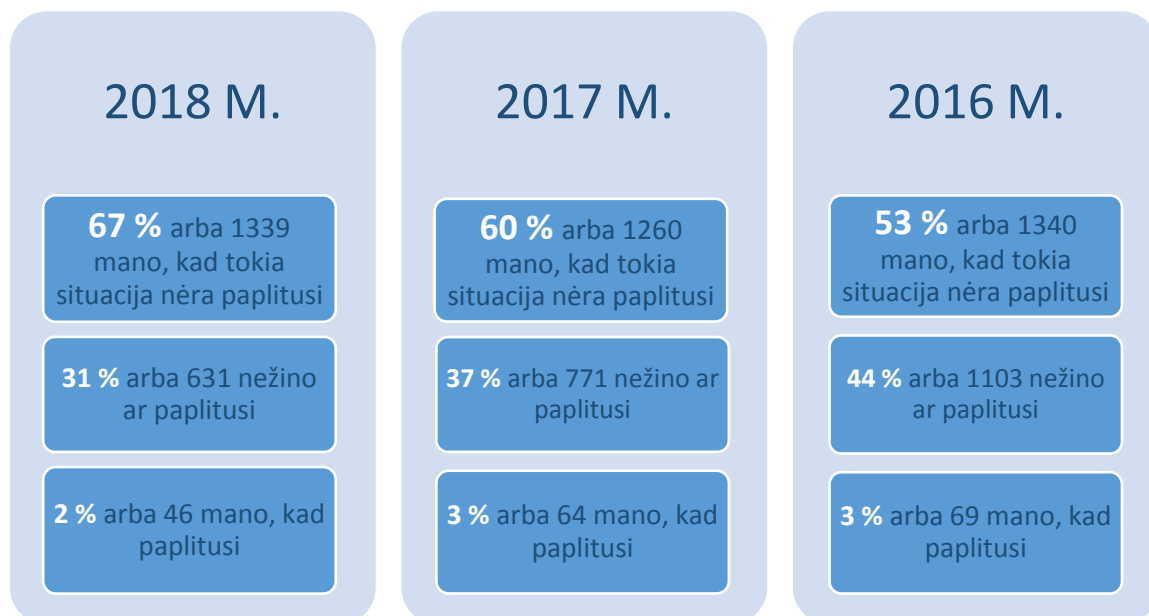
IŠVADA: per trejus metus VMI darbuotojų dalis, žinančių kur kreiptis, norint pranešti apie korupciją, padidėjo 16 proc.

3. AR VMI DARBUOTOJAI YRA GIRDĖJĘ APIE VMI VYKDOMAS KORUPCIJOS PREVENCIJOS PRIEMONES?

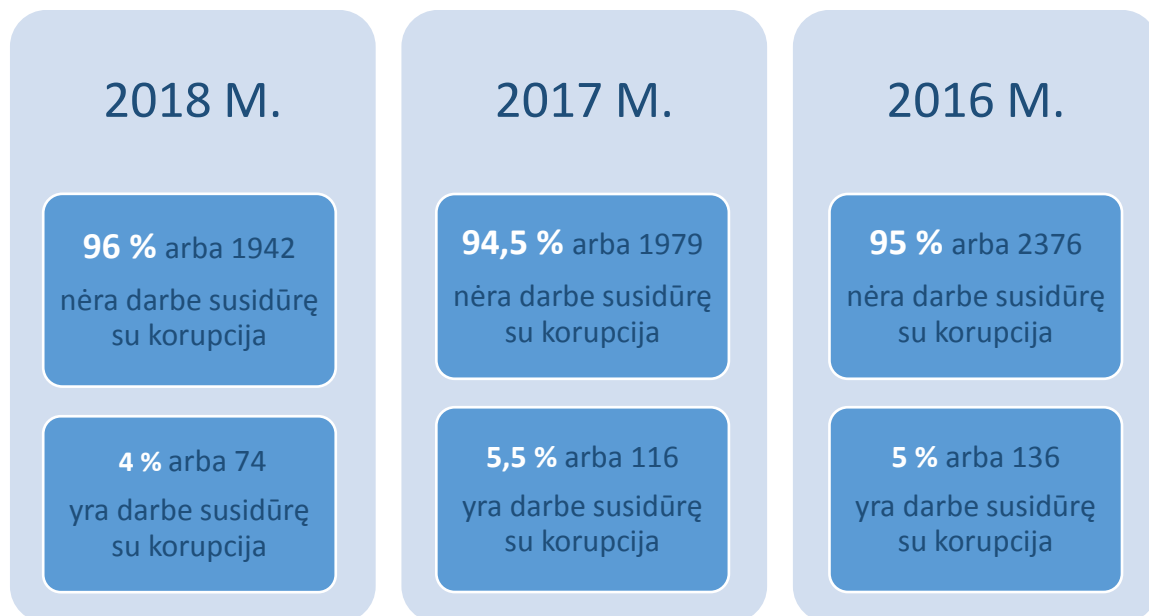
IŠVADA: per trejus metus VMI darbuotojų, girdėjusių apie VMI vykdomas korupcijos prevencijos priemones, dalis padidėjo 22 proc.

4. AR VMI YRA PAPLITUSI SITUACIJA, KAI VMI DARBUOTOJAMS NORIMA PAPILDOMAI ATSILYGINTI?

IŠVADA: per trejus metus VMI darbuotojų, manančių, kad VMI nėra paplitusi situacija, kai VMI darbuotojams / tarnautojams norima papildomai atsilyginti, dalis padidėjo 14 proc.

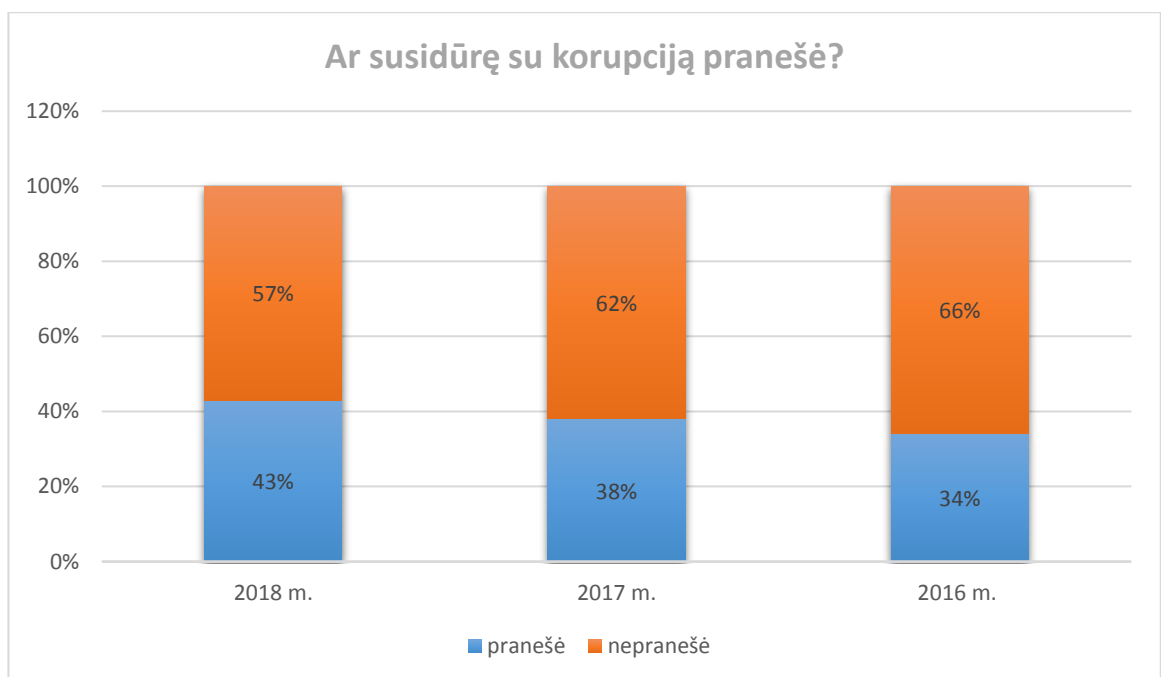
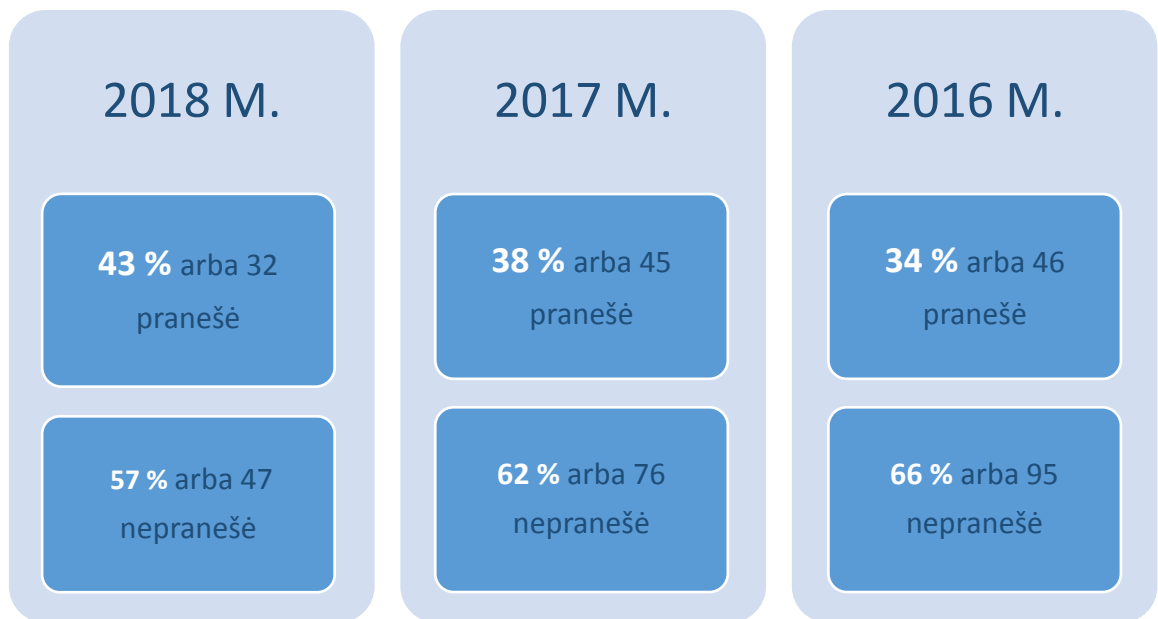
5. AR VMI DARBUOTOJUI AR JO KOLEGAI BUVO SIŪLYTAS KYŠIS AR KITAIP BUVO DARBE SUSIDURTA SU KORUPCIJA?

IŠVADA: per trejus metus VMI darbuotojų, susidūrusių su korupcija darbe, dalis sumažėjo 1 proc.

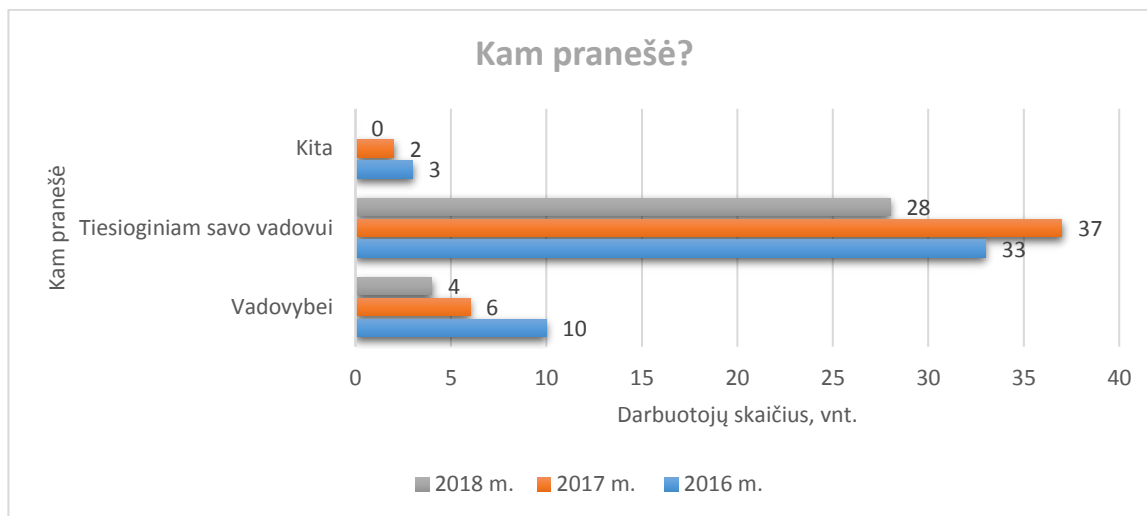

Ar susidūrę su korupcija VMI darbuotojai apie tai pranešė?

IŠVADA: per trejus metus VMI darbuotojų, susidūrusių su korupcija ir apie tai pranešusių, dalis padidėjo 9 proc. Tačiau vis dar daugiau nei pusė VMI darbuotojų, kurie darbe susiduria su korupcija, apie tai nepraneša.

Kokiems asmenims VMI darbuotojai, susidūrę su korupcija, apie tai praneša?

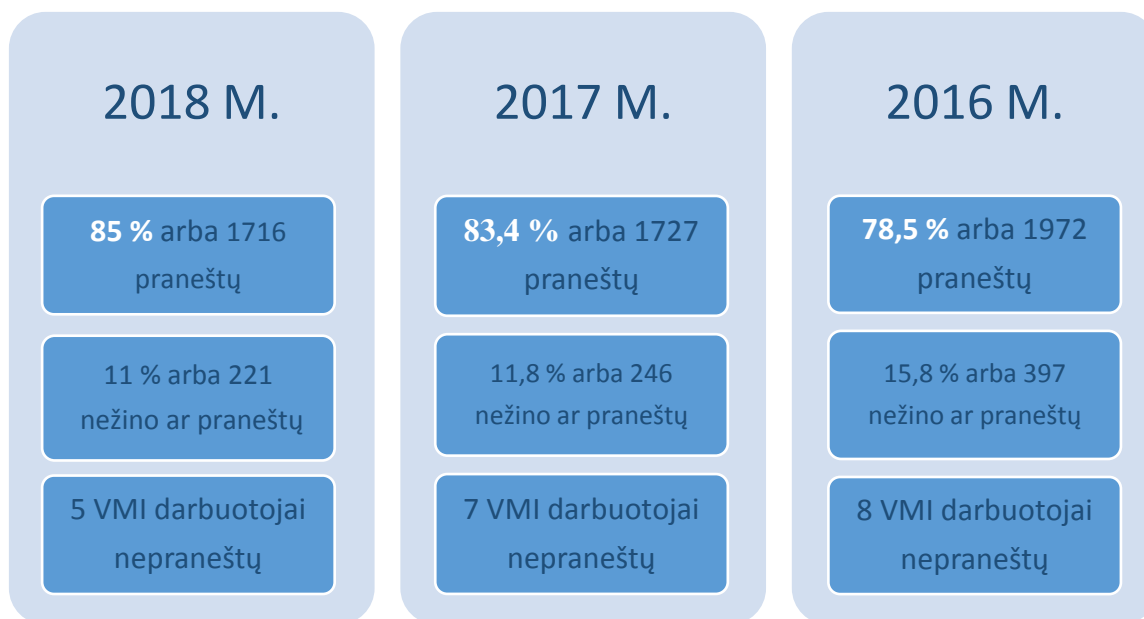
IŠVADA: susidūrus su korupcija dažniausiai pranešama tiesioginiam vadovui.

Kokios yra nepranešimo apie korupciją priežastys?

VMI darbuotojai, kurie nepranešė, kad jiems ar jų kolegai buvo siūlomas kyšis ar buvo kitaip darbe susidūrę su korupcija, nurodė tokias galimas priežastis, dėl kurių nepranešė (galima buvo rinktis kelis atsakymo variantus):	2018 m.	2017 m.	2016 m.
Nežinojau kur pranešti	1	5	7
Nemačiau prasmės pranešti, nes su tuo susijusių asmenų vis tiek niekas nenuteistų	6	7	9
Tie, kas praneša, galų gale nukenčia skaudžiausiai	7	7	11
Visi žino apie tuos atvejus, bet niekas nepraneša	4	5	9
Atvejis toks nereikšmingas, kad apie jį nėra prasmės pranešinėti	23	43	54
Nenorėjau nieko išduoti, sukelti papildomų rūpesčių	3	1	5
Nebuvau įsitikinęs, kad tai - korupcijos atvejis	17	20	31
Sunku pranešti ir tam reikia laiko	3	1	6
Nesijaučiau saugus pranešdamas	7	6	11

IŠVADA: 2016 m., 2017 m. bei 2018 m. dominuoja tos pačios nepranešimo priežastys: manoma, kad atvejis nereikšmingas ir nematoma prasmės pranešti arba darbuotojai nėra įsitikinę ar tai yra korupcija.

6. Ar VMI darbuotojai praneštų, jeigu ateityje susidurtų su korupcijos apraiškomis darbe?

IŠVADA: per trejus metus VMI darbuotojų, nurodančių, kad ateityje susidūrę su korupcija, apie tai praneštų, dalis padidėjo 6,5 proc.

Kokiems asmenims VMI darbuotojai, ateityje susidūrę su korupcija, praneštų?

Kam praneštų:	2018 m.	2017 m.	2016 m.
vadovybei	144	183	184
tiesioginiam vadovui	1345	1375	1601
Specialiųjų tyrimų tarnybai	91	98	97
kita	136	71	90

IŠVADA: susidūrus su korupcija ateityje VMI darbuotojai apie tai praneštų savo tiesioginiam vadovui.

III DALIS. EFEKTYVUMO VERTINIMAS

VMI prie FM viršininko 2017-05-11 įsakymu Nr. VA-39, atliekant Valstybinės mokesčių inspekcijos 2016–2018 m. korupcijos prevencijos programos pakeitimus, buvo nustatyti VMI vykdomų korupcijos prevencijos priemonių efektyvumo vertinimo rodikliai, t. y. vykdant suplanuotas prevencijos priemones, 2018 m. planuojama pasiekti, kad:

1. ne mažiau kaip **75 procentai** respondentų nurodytų, kad praneštų apie jiems žinomą korupcijos atvejį;

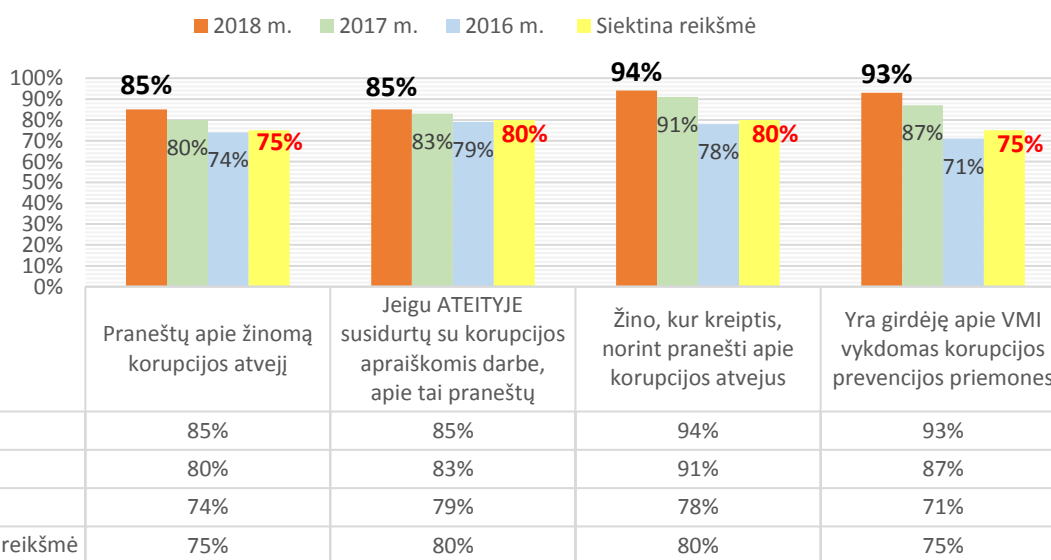
2. ne mažiau kaip **80 procentų** respondentų nurodytų, kad jie praneštų, jeigu ateityje susidurtų su korupcijos apraiškomis darbe;

3. ne mažiau kaip **80 procentų** respondentų nurodytų, kad žino, kur kreiptis, norint pranešti apie korupcijos atvejus;

4. ne mažiau kaip **75 procentų** respondentų nurodytų, kad yra girdėję apie VMI vykdomas korupcijos prevencijos priemones.

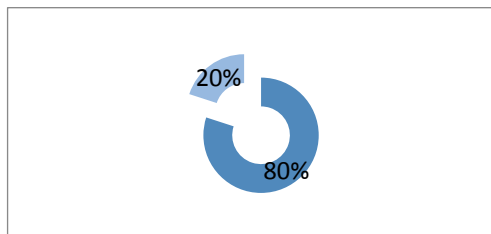
Trejus metus iš eilės, 2016-2018 m., Valstybinės mokesčių inspekcijos 2016–2018 m. korupcijos prevencijos programos galiojimo laikotarpiu, buvo atliekamas VMI tolerancijos korupcijai indekso tyrimas ir tyrimo metu gautais rezultatais buvo matuojama vykdomos prevencinės veiklos pažanga.

Prevencinės veiklos efektyvumo vertinimo rodikliai

IŠVADA: Atsižvelgiant į tai, kad 2018 m. pasiektos ir viršytos siektinos efektyvumo vertinimo rodiklių reikšmės, daroma išvada, kad 2016 - 2018 m. vykdomos prevencijos priemonės yra efektyvios ir daro teigiamą poveikį formuojant VMI darbuotojų atsparumą korupcijai ir kuriant korupcijai nepalankią aplinką VMI.

IV DALIS. VMI DARBUOTOJŲ PASIŪLYMŲ ANALIZĖ

20 % darbuotojų pateikė pasiūlymus

80 % pasiūlymų / atsiliepimų nepateikė

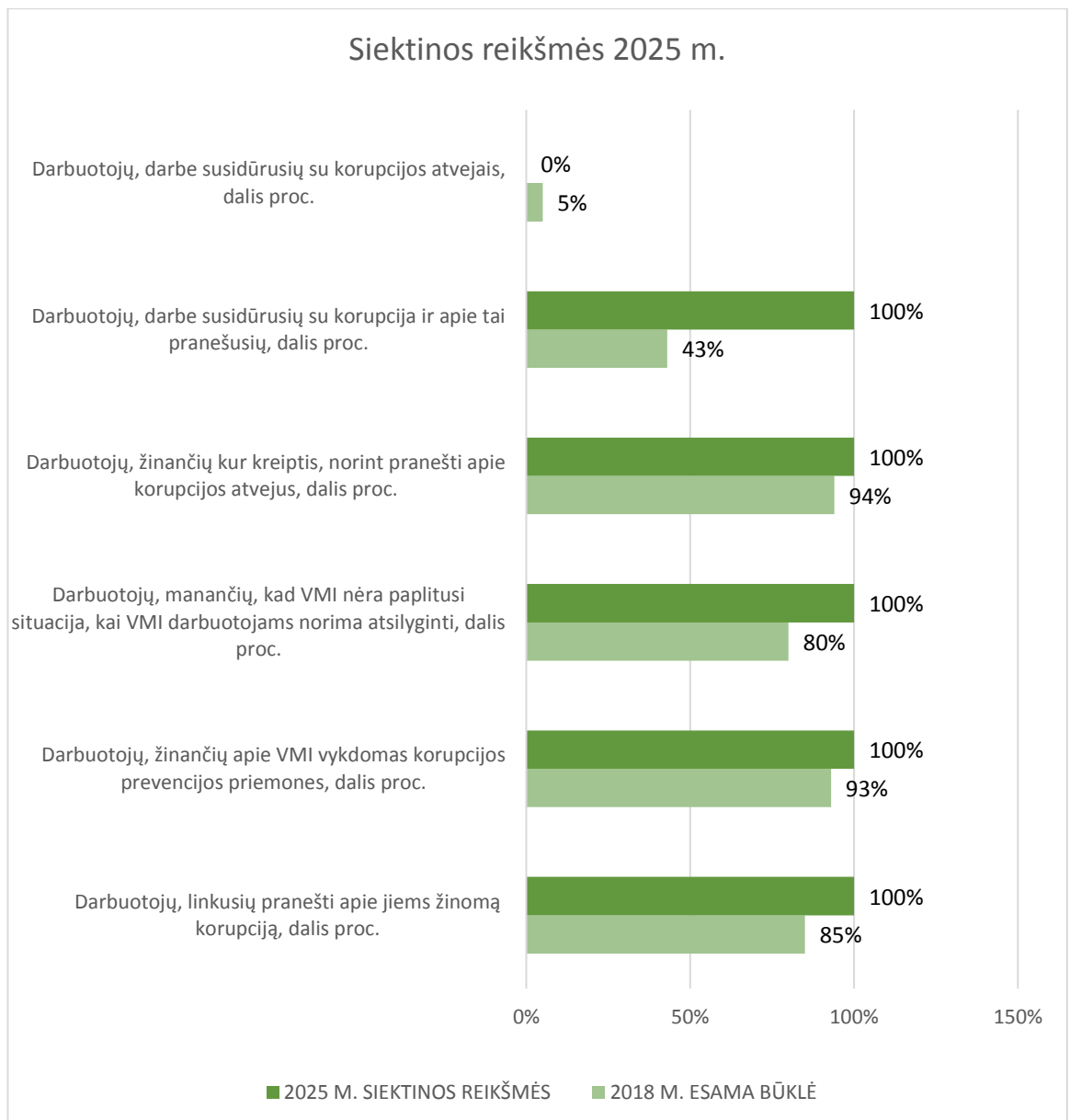
Apibendrinus pateiktus VMI darbuotojų pasiūlymus, juos būtų galima suskirstyti į 9 grupes:

- 128** • Didžiausias darbuotojų grupė (128) siūlo: vykdyti mokymus; daugiau dėmesio skirti gyvam bendravimui; rengti atmintines, priminimus bei rekomendacijas; organizuoti gyvas diskusijas bei seminarus; parengti darbuotojams ekrano užsklandą prevencijos tema.
- 87** • Kiek mažiau darbuotojų (87) nei pirmoje grupėje siūlo užtikrinti didesnę viešumą, t.y. viešinti nustatytus korupcijos atvejus tiek darbuotojams, tiek mokesčių mokėtojams, taip pat vykdomą veiklą, korupcijos prevencijos priemones, prevencijos rezultatus, nustatytas korupcijos grėsmes bei pranešimų kanalus.
- 58** • 58 darbuotojai siūlo didinti darbuotojų darbo užmokestį, sudaryti geras darbo sąlygas, kad darbo vieta būtų patraukli ir verta būtų ją saugoti, tokiu būdu darbuotojai nerizikuotų imti kyšį, nes bijotų prarasti darbo vietą.
- 32** • 32 darbuotojai siūlo kiekvienam būti sąžiningam, dirbti sąžiningai, neimti ir neduoti kyšio, susidūrus su korupcija apie ją pranešti, netoleruoti ne tik korupcijos, bet ir bet kokių kitų neteisėtų veiksmų, laikytis elgesio kodekso nuostatų ir savo asmeniniu teigiamu pavyzdžiu "užkrėsti" kitus darbuotojus.
- 27** • 27 darbuotojai siūlo ir toliau tęsti vykdomą prevencinę veiklą, nes mano, kad priemonių yra vykdoma pakankamai, svarbu nesustoti pusiaukelėje.
- 13** • 13 darbuotojų siūlo daugiau dėmesio skirti vadovams, nes mano kad korupcijos pasireiškimo tikimybė tarp vadovų yra žymiai didesnė. Siūlo įvesti rotaciją bei vykdyti specialius mokymus vadovams, nes vadovų asmeninis pavyzdys turi didelę įtaką ir darbuotojui elgesiui.
- 7** • 7 darbuotojai siūlo daugiau dėmesio skirti pranešėjams, garantuoti tinkamą pranešėjų apsaugą, užtikrinti konfidencialumą, skatinti pranešėjus, kurių informacija pasitvirtino.
- 3** • 3 darbuotojai siūlo didinti atsakomybę už padarytus pažeidimus bei nusikalstamas veikas.
- 47** • 47 darbuotojai pateikė kitus įvairius pasiūlymus, kurie nepriskirtini prie anksčiau suformuotų grupių, kaip pvz.: laukti, kol pasikeis karta; darbo vietose, kur lankosi mokesčių mokėtojai, įrengti stebėjimo kameras; stiprinti taikomas prevencines priemones operatyvią kontrolę atliekančių asmenų atžvilgiu; atlikinėti slapto kliento tyrimus; stiprinti artimesnį ryšį su vadovais.

IŠVADA: atsižvelgiant į darbuotojų pasiūlymus tikslinga kito periodo (2019-2025 m.) VMI korupcijos prevencijos programoje suplanuoti priemones, susijusias su VMI darbuotojų bei mokesčių mokėtojų švietimu, veiklos viešinimu, darbo aplinkos bei darbo sąlygų gerinimu, vadovų ugdymu bei pranešėjų pasitikėjimo skatinimu.

V DALIS. SIŪLOMOS SIEKTINOS REIKŠMĖS KITAM VMI KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMOS LAIKOTARPIUI BEI SIŪLOMOS KORUPCIJOS PREVENCIJOS VEIKLOS KRYPTIS

Ir toliau būtina periodiškai matuoti ar vykdoma prevencijos veikla yra efektyvi, o tam svarbu žinoti kokių rezultatų yra siekiama. Atsižvelgiant į tai, kitam VMI korupcijos prevencijos programos galiojimo laikotarpiui nuo 2019 m. iki 2025 metų yra nustatomos siektinos reikšmės, kurios, įvertinus suplanuotą laikotarpį (7 metai), yra ambicingos:

Darbuotojų elgsenos ir sąmoningumo pokytis bei vykdomos prevencinės veiklos pažanga periodiškai (planuojama kasmet) bus matuojama VMI tolerancijos korupcijai indekso ir / ar kitų tyrimų pagalba.